

Classical Hebrew Extension

General Instructions

- Reading time – 10 minutes
- Working time – 1 hour and 50 minutes
- Write using black pen
- Your attention is drawn to the fact that the Divine Name is spelt in full in Biblical texts contained in this examination paper. If this is a matter of conscience for you, you should not discard the paper

Total marks – 50

Section I Pages 3–8

30 marks

This section has two parts, Part A and Part B

- Allow about 1 hour and 5 minutes for this section

Part A – 20 marks

- Attempt Questions 1–2

Part B – 10 marks

- Attempt Question 3

Section II Pages 9–11

20 marks

- Attempt Questions 4–6
- Allow about 45 minutes for this section

BLANK PAGE

Section I — Prescribed Text

30 marks

Allow about 1 hour and 5 minutes for this section

Part A – 20 marks

Attempt Questions 1–2

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 1 (10 marks)

(a) Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

Isaiah 1:7–12

אֲרֻצְכֶם שְׂמֵמָה עָרֵיכֶם שְׂרָפוֹת אֲשֶׁר אֲדַמְתֶּכֶם לְנִגְדֵכֶם זָרִים אֹכְלִים	7
אֹתָהּ וְשְׂמֵמָה כְּמִהְפֹּכֶת זָרִים:	
וְנוֹתְרָה בְּתִצִּיּוֹן כְּסִכָּה בְּכָרֶם כְּמַלּוּנָה בְּמִקְשָׁה כְּעֵיר נְצוּרָה:	8
לִוְלֵי יִהְיֶה צְבָאוֹת הַחֹתִיר לָנוּ שָׁרִיד כְּמַעֲט כְּסֹדֶם הָיִינוּ לְעַמְרָה	9
דְּמִינוּ:	
שָׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה קְצִינֵי סֹדֶם הָאֲנֹנִינוּ תּוֹרַת אֱלֹהֵינוּ עִם עֲמֻרָה:	10
לְמַה־לִּי רַב־זְבָּחֵיכֶם יֹאמַר יְהוָה שְׁבַעְתִּי עֲלוֹת אֵילִים וְחֶלֶב מְרִיאִים	11
וְדָם פָּרִים וְכִבְשִׂים וְעֵתוּדִים לֹא חָפַצְתִּי:	
כִּי תָבֹאוּ לְרֹאוֹת פָּנָי מִי־בִקַּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם רָמַס חֲצָרָי:	12

Explain how the prophet uses *similes* in verses 8 and 9 to convey his message. 3
In your answer, make reference to the text and commentary.

Question 1 continues on page 4

Question 1 (continued)

(b) Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

Isaiah 2:1–8

הַדְּבָרִי אֲשֶׁר חָזָה יִשְׁעֵיהוּ בֶן-אֲמוּן עַל-יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם:	1
וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית-יְהוָה בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִשְׂא	2
מִגְבְּעוֹת וְנִהְרֻ אֱלֹהֵי כָל-הַגּוֹיִם:	
וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלָה אֶל-הַר-יְהוָה אֶל-בַּיִת אֱלֹהֵי	3
יַעֲקֹב וִירְנוּ מִדְרָכָיו וְנִלְכָה בְּאַרְחֻתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה	
וְדַבְרֵי-יְהוָה מִירוּשָׁלַם:	
וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים וְכַתְּתוּ חֲרָבוֹתָם לְאֵתִים	4
וְחִנִּיתוּתֵיהֶם לְמִזְמֵרוֹת לֹא-יִשָּׂא גּוֹי אֶל-גּוֹי חָרָב וְלֹא-יִלְמְדוּ עוֹד	
מִלְחָמָה:	
בַּיִת יַעֲקֹב לָכוּ וְנִלְכָה בְּאֹר יְהוָה:	5
כִּי נִטְשָׁתָה עַמְּךָ בַּיִת יַעֲקֹב כִּי מָלְאוּ מִקְדָּם וְעֵנָנִים כַּפְּלִשְׁתִּים	6
וּבְיַלְדֵי נְכָרִים יִשְׁפִּיקוּ:	
וְתַמְלֵא אֶרֶצוֹ כֶּסֶף וְזָהָב וְאֵין קֶצֶף לְאַצְרֻתָיו וְתַמְלֵא אֶרֶצוֹ סוּסִים	7
וְאֵין קֶצֶף לְמַרְכָּבָתָיו:	
וְתַמְלֵא אֶרֶצוֹ אֱלִילִים לְמַעֲשֵׂה יָדָיו יִשְׁתַּחֲוּוּ לְאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲצַבְעֹתָיו:	8

Describe the ethical, utopian society that would exist בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. In your answer, make reference to the text (verses 2–4) and commentary. 4

Question 1 continues on page 5

Question 1 (continued)

(c) Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Isaiah 3:10–17

אָמְרוּ צְדִיק כִּי־טוֹב כִּי־פָרִי מֵעֲלִיָּהֶם יֹאכְלוּ:	10
אֹי לְרָשָׁע רַע כִּי־גִמּוּל יָדָיו יַעֲשֶׂה לּוֹ:	11
עַמִּי נִגְשׂוּ מֵעוֹלָל וְנָשִׁים מְשָׁלוּ בּוֹ עַמִּי מֵאַשְׁרֵיךְ מִתַּעִים וְדַרְךְ	12
אֶרְחֹתֶיךָ בִלְעוּ:	
נִצָּב לְרִיב יְהוָה וְעָמַד לְדִין עַמִּים:	13
יְהוָה בְּמִשְׁפָּט יָבֹא עִם־זַקְנֵי עַמּוֹ וְשָׂרָיו וְאַתֶּם בְּעֵרְתֶם הַכֶּרֶם גִּזְלַת	14
הָעֵנִי בְּבַתֵּיכֶם:	
מִלְכֶם [מַחֲ] [לְכֶם] תִּדְכְּאוּ עַמִּי וּפְנֵי עֲנִיִּים תִּטְחַנּוּ נְאֻם־אֲדֹנָי יְהוָה	15
צְבָאוֹת:	
וַיֹּאמֶר יְהוָה יֵעַן כִּי גָבְהוּ בָנוֹת צִיּוֹן וַתִּלְכְּנָה נְטוּוֹת [נְטוּוֹיּוֹת] גָּרוֹן	16
וּמִשְׁקֵרוֹת עֵינַיִם הָלוֹךְ וְטַפְףָּ תִלְכְּנָה וּבְרַגְלֵיהֶם תַּעֲכֹסְנָה:	
וְשַׁפַּח אֲדֹנָי קָדְקָד בָּנוֹת צִיּוֹן וַיְהִינָה פְתִיחַן יַעֲרָה:	17

- (i) What is the effect of the double use of the infinitive absolute in verse 16? **1**
- (ii) Why were the בָּנוֹת צִיּוֹן singled out by Isaiah for such harsh criticism? **2**
In your answer, make reference to the text and commentary.

End of Question 1

Question 2 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Brachot 14b–15a

ירב מְשִׁי יְדִיה וְקָרָא וְקָרָא קְרִיאַת שְׁמַע, וְאַנַּח תְּפִילִין,
וְצָלִי. וְהִכִּי עָבִיד הָכִי? וְהִתְנַּיָּא: יִהְיֶה חוֹפֵר כּוֹף לְמַת
בְּקֶבֶר – פָּטוּר מִקְרִיאַת שְׁמַע וּמִן הַתְּפִלָּה וּמִן הַתְּפִילִין
וּמִכָּל מִצְוֹת הָאֲמֹרוֹת בְּתוֹרָה, הַגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע –
עוֹלָה וְנוֹטֵל יָדָיו וּמְנִיחַ תְּפִילִין וְקוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע
וּמִתְפַּלֵּל! הָא גּוֹפָא קְשָׁיָא! רִישָׁא אָמַר 'פָּטוּר', וְסִיפָא
'חַיִּיב'! – הָא לָא קְשָׁיָא: סִיפָא – בְּתָרֵי, וְרִישָׁא – בְּחַד.
מְכַל מְקוּם קְשָׁיָא לְרַב! – רַב כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה
סָבִירָא לֵיה, דְּאָמַר: עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם תְּחַלָּה וְאַחֵר כְּף
עוֹל מִצְוֹת. אֵימַר דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה –
לְהַקְדִּים קְרִיאַת לְקְרִיאָה, קְרִיאַת לְעִשְׂיָה מִי שְׁמַעַת
לֵיה? וְתוּ, מִי סָבַר לֵיה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה? וְהָאֵמַר
יִרְבַּ חֲיָיָא בְּרַ אֲשִׁי: זְמַנִּין סְגִיאִין הָוֵה קְאִימָנָא קַמֵּיה
דְּרַב, וּמִקְדִּים וּמְשִׁי יְדִיה וּמְבָרַךְ וּמְתַנִּי לֵן פְּרָקִין, וּמְנַח
תְּפִילִין וְהִדְרָא קְרִיאַת שְׁמַע! וְכִי תִימָא בְּדֵלָא מְטָא
זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע – אִם כֵּן, מֵאִי אֶסְהַדְתִּיה דְּרַב חֲיָיָא בְּרַ
אֲשִׁי! – לְאִפּוֹקִי מִמָּאן דְּאָמַר "לְמַשְׁנָה אִין צְרִיף לְבָרַךְ"
קְמַשְׁמַע לֵן דְּאָרְף לְמַשְׁנָה נְמִי צְרִיף לְבָרַךְ. – מְכַל מְקוּם
קְשָׁיָא לְרַב! – שְׁלוּחָא הוּא דְּעוּיָת.
אָמַר עוֹלָא: כָּל הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּלֹא תְּפִילִין –
כְּאִילוּ מְעִיד עֲדוּת שְׁקַר בְּעִצְמוֹ. אָמַר רַבִּי חֲיָיָא בְּרַ
אָבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כְּאִילוּ הִקְרִיב עוֹלָה בְּלֹא מְנַחָה
וְזָבַח בְּלֹא נְסֻכִים.

יְוֹאמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַרוּצָה שִׁיקְבֵּל עָלָיו עוֹל
מַלְכוּת שָׁמַיִם שְׁלָמָה –

יִפְנֶה וְיִטוֹל יָדָיו, וְיַנִּיחַ תְּפִילִין וְיִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע
וְיִתְפַּלֵּל, וְזוּ הִיא מַלְכוּת שָׁמַיִם שְׁלָמָה. אָמַר רַבִּי חֲיָיָא
בְּרַ אָבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֶכֶּל הַנֶּפֶשׁ וְנוֹטֵל יָדָיו וּמְנִיחַ
תְּפִילִין וְקוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע וּמִתְפַּלֵּל – מַעֲלָה עָלָיו
הַכְּתוּב כְּאִילוּ בָּנָה מְזִבַּח וְהִקְרִיב עָלָיו קֶרֶבֶן, דְּכִתְיִב:
"אַרְחִץ בְּגִקְיוֹן כְּפִי וְאַסּוּבָבָה אֶת מְזִבְחֶךָ ה'". אָמַר
לֵיה רַבָּא: לָא סָבַר לָהּ מָר כְּאִילוּ טָבֵל? דְּכִתְיִב:
'אַרְחִץ [בְּגִקְיוֹן] וְלֹא כָתַב, 'אַרְחִץ [כְּפִי]'

Question 2 continues on page 7

Question 2 (continued)

- (a) אָמַר עוֹלָא: כָּל הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּלֵא תְּפִילִין – כְּאִילוּ מְעִיד עֲדוּת שְׁקָר
בְּעֶצְמוֹ. אָמַר רַבִּי תְּיֵיא בְּרַ אָבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כְּאִילוּ הִקְרִיב עוֹלָה בְּלֵא מִנְחָה
וְזָבַח בְּלֵא נְסֻכִים:
- (i) Provide TWO explanations for the word בְּעֶצְמוֹ as used in the quotation above. **2**
- (ii) Explain the different outcomes resulting from the teachings of עוֹלָא and רַבִּי יוֹחָנָן. **2**
- (b) אֲרַחֵץ בְּנִקְיוֹן כַּפַּי וְאֶסְבְּבָה אֶת־מִזְבְּחֶךָ ה' (Psalm 26:6) **2**
- Explain how Rava derives from this verse the significance of washing one's hands before reciting the morning prayers.
- (c) What can be learned from the inclusion of Rav's personal practices in the extract? **4**

End of Question 2

Section I (continued)

Part B – 10 marks

Attempt Question 3

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Your answer will be assessed on how well you:

- demonstrate knowledge and understanding of the prescribed text(s) relevant to the question
- communicate ideas and information using relevant examples
- present a logical and cohesive response

Question 3 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts, then answer in ENGLISH the question that follows.

Isaiah 1:2

שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהָאָרֶץ כִּי יְהוָה דֹּבֵר בְּנִים גְּדֹלְתֵי וְרוֹמְמֵי וְהֵם
פָּשְׁעוּ בִי: 2

Isaiah 1:19–20

אִם-תֵּאָבֹדוּ וְשָׁמַעְתֶּם טוֹב הָאָרֶץ תֹּאכְלוּ: 19
וְאִם-תִּמְאָנוּ וּמְרִיתֶם חָרֵב תֹּאכְלוּ כִּי פִי יְהוָה דֹּבֵר: 20

Isaiah 1:21

אֵיכָה הִיְתָה לְיוֹנָה קְרִיָּה נְאֻמָּנָה מְלֹאֲתֵי מִשְׁפָּט צֶדֶק יִלֵּין בָּהּ וְעֵתָה
מְרֻצָּחִים: 21

Isaiah 2:20

בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁלֹךְ הָאָדָם אֶת אֱלִילָיו כַּסָּפוֹ וְאֶת אֱלִילָיו זָהֲבוּ אֲשֶׁר
עָשׂוּ-לוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַחֲפַר פְּרוֹת וְלָעֵטְלָפִים: 20

Isaiah 3:8

כִּי כָשְׁלָה יְרוּשָׁלַם וַיְהוּדָה נָפְלָה כִּי-לְשׁוֹנָם וּמַעֲלֵלֵיהֶם אֱלֹהֵיהֶּה
לְמַרְוֹת עֲנִי כְבוֹדוֹ: 8

Analyse the relationship between Isaiah's prophecies and the religious/sociopolitical conditions at the time. In your answer, make specific reference to the extracts provided and other texts you have studied.

10

Section II — Non-prescribed Text

20 marks

Attempt Questions 4–6

Allow about 45 minutes for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Question 4 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Psalm 29:4–11

קוֹל־יְהוָה בַּכַּחַּח קוֹל יְהוָה בְּהַרְרִי:	4
קוֹל יְהוָה שִׁבְרֵי אַרְזִים וַיִּשְׁבֵּר יְהוָה אֶת־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן:	5
וַיִּרְקִידֵם כַּמֹּד־עֵגֶל לְבָנוֹן וְשֵׁרֵיץ כָּמוֹ בֶּן־רְאֵמִים:	6
קוֹל־יְהוָה חֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ:	7
קוֹל יְהוָה יַחֲלִיל מִדְּבַר יַחֲלִיל יְהוָה מִדְּבַר קָדֵשׁ:	8
קוֹל יְהוָה יַחֲלִיל אֵילֹת וַיַּחֲשֵׁף יַעֲרֹת וּבַהֲיַכְלוֹ כָּלוּ אִמֵּר כְּבוֹד:	9
יְהוָה לַמַּבּוּל יֵשֵׁב וַיִּשָּׁב יְהוָה מִלְּךָ לְעוֹלָם:	10
יְהוָה עָזוּ לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה וַיְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:	11

Glossary:

הַרְרִי	<i>majesty</i>
רָקַד	<i>to dance/skip</i>
שֵׁרֵיץ	<i>Siryon/Mt Hermon</i>
רְאֵמִים	<i>wild ox</i>
לְהַבּוֹת	<i>flames</i>
חִיל (חיל)	<i>to shake</i>
אֵילֹת	<i>hinds (female deer)</i>
חָשַׁף	<i>to lay bare</i>
מַבּוּל	<i>flood</i>

- (a) How does the syntax of קוֹל יְהוָה יַחֲלִיל מִדְּבַר קָדֵשׁ differ from יַחֲלִיל יְהוָה מִדְּבַר קָדֵשׁ (verse 8)? **1**
- (b) Explain how literary techniques are used by the psalmist in this text to convey the nature of divine power. Provide examples from the text to illustrate your answer. **5**

Question 5 (8 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Psalm 30:9–13

אֱלֹהֵי יְהוָה אֶקְרָא וְאֵל־אֲדֹנָי אֶתְחַנֵּן:	9
מִהַבְּצַע בְּדַמִּי בִרְדֵּי אֵל־שַׁחַת הַיּוֹדֶה עָפָר הִיגִיד אֲמַתָּי:	10
שָׁמַע־יְהוָה וַחֲנִנֵי יְהוָה הִיחַ-עֵנֶר לִי:	11
הִפְכַּת מִסִּפְדִּי לְמַחֹל לִי פִתְחַת שִׁבְי וַתִּאֲזַנֵּנִי שְׂמִיחָה:	12
לְמַעַן יִזְמְרֶתָּ כְבוֹד וְלֹא יָדָם יְהוָה אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲזַדְדֶּךָ:	13

Glossary:

בְּצַע	<i>profit/value</i>
הִפְךָ	<i>to turn around, to reverse</i>
מַחֹל	<i>dancing</i>
זָמַר	<i>to sing praises</i>

(a) Parse the following words, giving root, *binyan* and tense/aspect.

(i) בִּרְדֵּי (verse 10)	1
(ii) יָדָם (verse 13)	1
(iii) אֲזַדְדֶּךָ (verse 13)	1

(b) אֱלֹהֵי יְהוָה אֶקְרָא וְאֵל־אֲדֹנָי אֶתְחַנֵּן (verse 9) 5

Analyse the psalmist's prayer (verses 10–13).

Question 6 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

Psalm 16:1–11

מִכְתָּם לְדוֹד שָׁמַרְנִי אֵל כִּי־חָסִיתִי בְּךָ:	1
אָמַרְתָּ לַיהוָה אֲדֹנָי אַתָּה טוֹבֹתַי בְּלִעְלֵיךָ:	2
לְקַדוֹשִׁים אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ הַמָּה וְאֲדִירָי כָּל־חֲפָצַי־בָּם:	3
יָרְבוּ עֲצָבוֹתָם אַחַר מְהָרוּ בְלִיאָסִיךְ נִסְפִיחָם מַדָּם וּבִל־אִשָּׁא	4
אֶת־שְׁמוֹתָם עַל־שִׁפְתָי:	
יְהוָה מִנְתַּחֲלָקִי וְכוֹסִי אַתָּה תוֹמִיךְ גּוֹרְלִי:	5
חֲבָלִים נָפְלוּ־לִי בְנַעֲמִים אֶף־נִחַלְתָּ שְׁפָרָה עָלַי:	6
אֲבָרְךָ אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי אֶף־לִילֹת יִסְרוּנִי כְלִיֹּתָי:	7
שׁוֹיְתִי יְהוָה לְנִגְדֵי תָמִיד כִּי מִיְמִינִי בְל־אֶמוּט:	8
לְכֵן שָׁמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי אֶף־בְּשָׂרִי יִשְׁכֵן לְבַטַח:	9
כִּי לֹא־תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשֹׂאוֹל לֹא־תִתֵּן חֲסִידֶךָ לְרֵאוֹת שְׁחַת:	10
תוֹדִיעֵנִי אֶרְחַח חַיִּים שְׁבַע שְׁמַחוֹת אֶת־פְּנֶיךָ נַעֲמֹזֹת בִּימִינֶךָ נֶצַח:	11

Glossary:

חסה	<i>to take refuge</i>	יעץ	<i>to counsel</i>
אֲדִירָי	<i>mighty ones</i>	יסר	<i>to instruct</i>
מהר	<i>to betroth</i>	כליות	<i>inner thoughts</i>
נסך	<i>to pour out</i>	שוח	<i>to set</i>
תמדך	<i>to hold</i>	מוט	<i>to move</i>
גורל	<i>portion/fate</i>	גיל	<i>to rejoice</i>
נעם	<i>pleasant</i>	שכן	<i>to dwell</i>
שפר	<i>to be delightful</i>	נצח	<i>forever</i>

The psalmist refers to God, directly and indirectly, throughout the text. How do these references depict the psalmist's view of his relationship with God?

6

End of paper

BLANK PAGE